

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/2014 vp

Hallituksen vuosikertomus 2013

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä toukokuuta 2014 lähettäessään hallituksen vuosikertomuksen vuodelta 2013 (K 12/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi tarkastusvaliokuntaan samalla määrännyt, että lakivaliokunta voi antaa asiasta lausunnon tarkastusvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- kansliapäällikkö Tiina Astola, oikeusministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— sosiaali- ja terveysministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakivaliokunta on käsitellyt hallituksen vuosikertomukseen sisältyvät valiokunnan ehdotuksesta hyväksytyt eduskunnan lausumat. Lausumista kuusi koskee oikeusministeriön hallinnon-alaa ja yksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon-alaa.

Poistettavat lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettavat toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat ovat muutoin käyneet tarpeettomiksi:

- *Rikesakkolainsäädäntö, syyntakeisuus*
HE 44/2002 vp

Hallituksen esityksen HE 44/2002 vp yhteydessä eduskunta edellytti muun ohella, että ennen rikoslain voimaantuloa hallitus varmistaa, että rikoslain ja mielenterveyslain säännökset mahdollistavat vaarallisten syyntakeettomana rangaistukseen tuomitsematta jätettyjen tahdosta riippumattoman hoidon (lausuma 3). Vuosiker-

tomuksesta ilmenee, että sosiaali- ja terveysministeriössä on ollut valmisteltavana hallituksen esitys rikos- ja mielenterveyslain yhteensovittamisesta vuonna 2006 valmistuneen työryhmämuistion pohjalta. Mainittua esitystä on valmisteltu viimeksi syksyllä 2011. Asian käsittelyn viivästyminen johtuu siitä, että ministeriössä on sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväalueilla meneillään hallitusohjelmaan perustuva laaja, koko keskeistä lainsäädäntötyötä koskeva uudistustyö.

Lakivaliokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan syyntakeettomana rangaistukseen tuomitsematta jätettyjen henkilöiden tahdosta riippumatonta hoitoa koskevan esityksen valmistelu on tarkoitus käsitellä mielenterveyslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tätä koskeva uudistus on tarkoitus käynnistää syksyllä 2014.

Saamaansa selvitystä arvioituaan lakivaliokunta on päätenyt siihen, että lausuma voidaan tässä yhteydessä poistaa. Valiokunta kuitenkin

toteaa pitävänsä valitettavana, ettei uudistusta rikos- ja mielenterveyslain yhteensovittamiseksi ole saatu toteutettua, vaikka lausuman hyväksymisestä on kulunut jo yli kymmenen vuotta ja valiokunta on viime vuosina toistuvasti kiirehtinyt esityksen valmistelua (ks. LaVL 7/2011 vp, LaVL 8/2012 vp ja LaVL 19/2013 vp). Valiokunta pitääkin tärkeänä, että esityksen valmistelu käynnistetään syksyllä 2014, kuten valiokunnalle on selvitetty, ja saatetaan tämän jälkeen loppuun mahdollisimman pian.

Säilytettävät lausumat

Muut lakivaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää.

Vuosikertomusmenettelyn uudistaminen

Vuosikertomusmenettelyä on uudistettu niin, että valtion tilinpäätöskertomus ja hallituksen toimenpidekertomus on yhdistetty. Myös kertomuksen aikataulua on aikaistettu.

Oikeusministeriöltä saadun tiedon mukaan uudistus on ministeriön näkökulmasta tervetullut, sillä se on muun muassa parantanut tavoitteiden asettamista. Kertomusmenettelyn aikaistamista pidetään yleisesti ottaen kannatettavana, koska näin vuosikertomus voidaan jo kevätkauden aikana antaa eduskunnalle ja käsitellä valiokunnissa. Erilaisten kertomusvuotta koskevien tilastotietojen hankkimiselle aikataulun aikaistaminen voi tosin tuottaa jossain määrin haasteita.

Myös lakivaliokunta pitää kertomusten yhdistämistä ja aikataulun aikaistamista sinällään myönteisenä uudistuksena. Uudistuksen toteuttamisesta on kuitenkin sen verran lyhyt aika, ettei sille asetettujen tavoitteiden saavuttamista voida vielä tässä vaiheessa arvioida kovin syvästi.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Anne Holmlund /kok
vpj. Stefan Wallin /r
jäs. James Hirvisaari /ml
Arja Juvonen /ps
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Aino-Kaisa Pekonen /vas
Arto Pirttilahti /kesk

Kristiina Salonen /sd
Kari Tolvanen /kok
Ari Torniainen /kesk
Kaj Turunen /ps
Oras Tynkkynen /vihr
Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila.